

¿Autodeterminació de gènere?

Dll, 11/01/2021 per Josep Lligadas

[Una font que raja sempre](#)

A mi em sembla que el fet que un home digui que “se sent” una dona, o al revés, no els genera cap dret a canviar-se el gènere al registre civil. Els desigs d’una persona són molt respectables, òbviament, però de per si mateixos no generen cap dret específic a poder-los realitzar. I escric això perquè al parlament espanyol es preveu aprovar una llei que sí que ho considerarà un dret, i a mi aquest fet em preocupa.

Les persones, quan naixem, som, d’acord amb el nostre sexe biològic, homes o dones. Hi ha, també, alguns nadons que no queda clar si són homes o dones, perquè tenen òrgans sexuals mixtos, i són anomenats intersexuals; en aquests casos, el més raonable serà deixar que, quan creixin, siguin ells els qui decideixin si volen quedar-se com estan o si s’estimen més sotmetre’s a una intervenció quirúrgica que els deixi només amb els òrgans masculins o femenins. I finalment, hi ha alguns homes i dones que, en algun moment de la seva vida, comencen a experimentar una profunda incomoditat respecte al seu sexe, i opten per canviar de sexe en diversos graus o intensitats, amb la qual cosa esdevenen dones o homes transsexuals.

Fins aquí, podríem dir que tot això forma part de la diversitat de l’espècie humana, i està molt bé que tota persona pugui assolir la màxima realització possible amb el seu cos. Però heus ací que darrerament s’ha incorporat un nou vocable a tot aquest ampli camp del sexe i el gènere, que a mi no em fa gens de peça. És l’adjectiu “transgènere”. Podem dir que és transgènere “una persona en la qual la identitat, expressió de gènere o conducta no s’ajusta a aquella que va socialment associada amb el gènere que li va ser assignat en néixer”. Aquestes persones, a diferència de les persones transsexuals, no desitgen canviar de sexe biològic, sinó que, o bé pel fet de “sentir” com a identitat pròpia la contrària a la correspon al seu sexe biològic, o bé perquè la seva expressió de gènere o conducta no s’ajusta a les formes d’actuar socialment associades a aquell sexe, volen ser reconegudes oficialment com a pertanyents al gènere oposat al sexe amb què van néixer (de fet, la definició parla del “gènere que els va ser assignat en néixer”, però això en realitat vol dir el sexe que en néixer mostraven en els seus òrgans genitals).

A mi em sembla que, si el que passa és que una persona constata que la seva expressió de gènere o conducta no s’ajusta a aquella que va socialment associada amb el seu sexe biològic, no fa cap falta que canviï de gènere en el registre civil. Les formes socials associades a un determinat sexe són clarament culturals, i no són intocables. Si a un nen li agrada jugar amb nines, o si a una nena li agrada enfilar-se als arbres, ¿hauran de canviar de gènere? Y més encara: Si a un nen li agrada posar-se faldilles i pintar-se les ungles, ¿haurà de canviar de gènere? ¿Per què? ¿No seria més raonable normalitzar aquestes possibilitats, com s’ha normalitzat la possibilitat que els homes duguin arrecades, o com es va normalitzar, ja fa anys, la possibilitat que les dones anessin amb pantalons? I avançant una mica més: Si a un home li agrada dir-se Clara, o a una dona li agrada dir-se David, ¿hauran de canviar de gènere? No, no tenen per què fer-ho. N’hi haurà prou amb canviar-se el nom, i no el gènere, al registre civil, assegurant per llei, això sí, que els funcionaris del registre o els jutges no es puguin ficar en si els agrada o no, com fan a vegades. En realitat, actualment hi ha homes que es diuen

Trinitat o Trini, i dones que es diuen Trinitat o Trini. ¿Per què no hi pot haver homes que es diguin Clara i dones que es diguin Clara, i homes que es diguin David i dones que es diguin David? A Catalunya, de fet, fins al segle XVIII, Montserrat va ser un nom principalment masculí...

Menys fonament sembla tenir encara el cas de les persones que “se senten” del gènere contrari al del seu sexe biològic, i que consideren que aquest sentiment, emoció o desig és motiu suficient com per tenir dret a canviar oficialment i legalment de gènere, sense cap element objectiu que ho avaluï. En realitat, aquest tema ja fa temps que està en circulació, en línia amb la teoria *queer* que considera que el sexe biològic no té cap rellevància per a la identitat de les persones. Cal dir, d'altra banda, que diversos sectors feministes s'han expressat contra aquesta pretensió d'acceptar que siguin considerades legalment dones, o homes, totes aquelles persones que diguin que ho volen ser, perquè això seria un desastre per a la lluita feminista: seria, afirmen, un “esborrament de les dones”.

Certament, aquesta pretensió de legalitzar les “ganes” de ser home o de ser dona, sense que calgui cap element objectivable, a mi em sembla una barbaritat jurídica. ¿Què significa, en concret, que un home “se senti” dona, o que una dona “se senti” home? I, si l’“autodeterminació de gènere”, com es coneix aquesta possibilitat, esdevé un dret reconegut per llei, ¿què significarien, aleshores, la paraula “dona” o la paraula “home”? No significarien res, perquè no hi hauria cap element objectiu que les distingís. Serien només un sentiment, una emoció. Una dona, o un home, serien, simplement, aquelles persones que diguessin que ho són. I, en definitiva, seria la liquidació del valor de la diferenciació sexual, cosa que, almenys a mi, no em sembla cap progrés en cap sentit. I quan veig les agressions que sofreixen les dones pel fet de ser-ho, i els transsexuals i les transsexuals pel fet de ser-ho, a més de no semblar-me cap progrés, em sembla, simplement, una frivolitat. Entenc que darrere la teoria *queer* hi ha una voluntat que sovint es formula dient que cal “trencar el paradigma normatiu respecte al gènere i la sexualitat”, i entenc el que hi pot haver de bo en aquesta voluntat, de cara a igualar totes les persones i eliminar des de les arrels el que coneixem com a sistema patriarcal. Però, la veritat, no em sembla que el camí per aconseguir el bé que busquen sigui ni encertat ni eficaç. Em sembla més aviat, en el fons, com ja he dit, una frivolitat. I una frivolitat que de fet el que comporta és desmuntar una estructura que és fonamental en l'espècie humana, cosa, crec jo, molt seriosa i que pot acabar fent-nos força mal.

I encara voldria assenyalar un altre punt que em sorprèn. En les diferents argumentacions i preses de posició que van apareixent a favor de la possibilitat que les persones que ho sentin així puguin inscriure's oficialment com a pertanyents al gènere oposat al que indica el seu sexe biològic, s'acostuma a parlar d'aquestes persones anomenant-les “persones trans” o “dones trans” (dels “homes trans” no se n'acostuma a parlar). En referir-s'hi així, crec que s'està incorrent en una formulació tramposa, perquè un no pot saber si s'està parlant de persones transgènere o de persones transsexuals, que són coses molt diferents. I, per aquest mètode, es va introduint insensiblement la idea que el sofriment de les persones transsexuals per les discriminacions de què són objecte, també el pateixen les transgènere. No ho sé, potser no estic prou informat, però a mi no em sembla que les persones transgènere -si, com sembla, el seu desig és únicament ser reconegudes legalment com del gènere oposat al del seu sexe biològic, i no es plantegen sotmetre's a cap canvi que afecti a la seva biologia- estiguin exposades a patir cap discriminació. La patiran, probablement, si a més volen mostrar-se o

actuar segons patrons considerats propis del sexe oposat, però aleshores el que cal és combatre aquests estereotips culturals, com s'ha fet amb èxit, tal com ja he dit, en el cas dels homes que duen arrecades o de les dones que van amb pantalons.

En definitiva, crec que no té cap sentit, ni hi ha res que ho justifiqui, pretendre que el reconeixement d'una persona com a home o com a dona es pugui fer prescindint de les seves característiques sexuals. Un home és la persona que té característiques sexuals masculines, i una dona és la persona que té característiques sexuals femenines, i aquesta diferenciació és, crec, com he dit, una estructura bàsica, constituent, de l'espècie humana. I per això, un home pot esdevenir dona, i una dona pot esdevenir home, actuant sobre aquestes característiques sexuals, i no de cap altra manera. Juntament amb això, certament, també crec que és un dret fer que es normalitzi que qualsevol persona pugui mostrar-se o actuar sense problemes segons patrons culturalment considerats propis del sexe oposat al seu. Però els conceptes d'home i de dona signifiquen el que signifiquen, i no ens fa cap bé desnaturalitzar-los.